



CURTEA DE APEL CENTRU



Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 635 417
www.instante.justice.md

Nr. 4-35/3-1668 din 04.08.26.

Președintelui Curții Constituționale a Republicii Moldova,
Dnei Manole Domnica
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Centru, Vă expediază cererea reprezentantului intimatelor Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei "numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv" din art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (Legea nr. 225/2003), în redacția în vigoare,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Celnacov Valentina, Corcevaia Tatiana, Burcanov Mihail, Lefter Anton, IM „Sun Construcție” S.R.L., Asociația de Coproprietari în Condominiu nr. A0130-0162 împotriva Ambasadei României în Republica Moldova, intervenienți accesorii Lefter Irina, Maxim Auzeac, Victor Celnacov, Ion Clementina Robertina, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM, cu privire la încasarea prejudiciilor cauzate de pe urma incendiului, a dobânzilor de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Anexe:

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate înaintată de reprezentantul intimatelor Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel

Încheierea Curții de Apel Centru nr. 2a-111/26 din 8 iulie 2026;

**Președintele interimar al
Curții de Apel Centru**

Mîra Ghenadie





Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. Nume: Celnacov****2. Prenume: Valentina****5. Reprezentant: av. Dumitru Pavel****A.2. Persoană juridică – nu este cazul****1. Denumire și sediu****2. Numărul și data înregistrării****3. Numele administratorului****4. Telefon și e-mail****5. Reprezentant****6. Adresa reprezentantului (va fi anonimizată)****7. Telefonul și e-mail-ul reprezentantului (vor fi anonimizate)****A.3. Instanța de judecată;; judecător; dosar nr. 2-23152693-02-2a-14012026****1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Curtea de Apel Centru****2. Judecător/complet de judecată: Svetlana Vișcu****4. Adresa instanței de judecată: mun. Chișinău, str. Teilor 4****5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată cac@justice.md**

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

La data de 26 octombrie 2023, reclamantii Celnacov Valentina, Corcevaia Tatiana, Burcanov Mihail, Lefter Anton, ÎM "Sun Construcție" SRL și Asociația de Coproprietari în Condominiu nr. A0130-0162 au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ambasadei României în Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM, solicitând repararea prejudiciilor materiale și morale cauzate de incendiul produs la data de 01 aprilie 2023 în apartamentul 1 transmis în locațiune Ambasadei României prin contractul din 20.12.2022.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 octombrie 2023, cererea a fost refuzată în primire pe motiv de imunitate de jurisdicție. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2024 (irevocabilă), această încheiere a fost casată, cauza fiind trimisă spre rejudecare, cu motivarea că litigiul privește acte jure gestionis – contractul de locațiune are caracter privat – și că principiul imunității de jurisdicție nu este incident.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 24 iunie 2025, acțiunea a fost admisă parțial: Ambasada României în Republica Moldova a fost obligată să plătească reclamantilor sume de bani în contul recuperării prejudiciilor materiale și morale.

Împotriva acestei hotărâri, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova (intervenient accesoriu) a declarat apel, invocând – printre altele – că instanța de fond ar fi trebuit să respecte art. 457 alin. (1) CPC și să obțină consimțământul organelor competente ale statului român. Cauza se află în prezent pe rolul Curții de Apel Centru, în dosarul nr. 2-21759/2023 (nr. electronic 2-23152693-02-2a-14012026), judecător Svetlana Vișcu.

În contextul examinării apelului, ridicăm prezenta excepție de neconstituționalitate a sintagmei "numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv" din art. 457 alin. (1) CPC, întrucât aplicarea acestei sintagme este susceptibilă să priveze autoarea excepției de dreptul de a obține repararea prejudiciului suferit.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecății instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Obiectul prezentei sesizări îl constituie sintagma "numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv" din art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (Legea nr. 225/2003), în redacția în vigoare.

Textul integral al dispoziției contestate: "Intentarea în instanța judecătorească a Republicii Moldova a unei acțiuni către un alt stat, antrenarea acestuia în proces în calitate de pârât sau de intervenient, punerea sub sechestru a bunului său amplasat pe teritoriul Republicii Moldova sau adoptarea împotriva bunului unor alte măsuri de asigurare a acțiunii, sau punerea lui sub sechestru în procedura de executare a hotărârii judecătorești se pot face numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv, dacă legea națională sau tratatul internațional la care Republica Moldova este parte nu prevede altfel."

Sintagma contestată instituie condiționarea intentării oricărei acțiuni împotriva unui stat străin de consimțământul prealabil al acelui stat, fără nicio diferențiere după natura actelor (jure imperii sau jure gestionis) și fără nicio cale de atac în cazul refuzului consimțământului.

Această sintagmă este aplicabilă în prezenta cauză, deoarece apelantul MAE o invocă în susținerea apelului ca temei pentru casarea hotărârii favorabile autoarei excepției, solicitând trimiterea cauzei spre rejudecare cu respectarea procedurii de consimțământ prevăzute de norma contestată. Declararea neconstituționalității sintagmei ar împiedica utilizarea sa ca argument în detrimentul intimaților-reclamanți.

Remarcăm că prezenta cerere corespunde criteriilor de admisibilitate stabilite prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, cum urmează:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de una din părți sau de reprezentantul acesteia;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

D.1. Dreptul de acces la justiție – art. 20 din Constituție

Art. 20 din Constituția Republicii Moldova garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede expres că "nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție." Această normă constituțională are un caracter absolut în privința interzicerii îngreunării legislative a accesului la justiție.

Sintagma contestată îngreunează accesul la justiție al persoanelor intimite prin aceea că face posibil de a intenta o acțiune judiciară dependentă de voința statului pârât. Dacă statul acreditant refuză consimțământul, autoarea excepției este privată total de orice cale judiciară de reparare a prejudiciului suferit. Aceasta constituie o ingerință directă și gravă în dreptul garantat de art. 20 din Constituție.

D.2. Dreptul la apărare – art. 26 din Constituție

Art. 26 din Constituție garantează dreptul la apărare, care implică, la nivel procedural, egalitatea armelor și accesul efectiv la instanță. Sintagma contestată creează o asimetrie structurală: statul pârât devine arbitru propriei sale obligații de a răspunde în justiție, putând bloca orice procedură judiciară prin simpla refuzare a consimțământului. Această inegalitate structurală afectează substanța dreptului la apărare al reclamantilor.

D.3. Principiul proporționalității – art. 54 din Constituție

Art. 54 din Constituție permite restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți numai dacă restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o; nu aduce atingere existenței dreptului sau libertății și nu contravine principiilor statului de drept. Sintagma contestată, prin efectul său practic de blocare absolută a accesului la justiție în lipsa consimțământului statului pârât, aduce atingere existenței înseși a dreptului de acces la instanță, depășind limitele art. 54 din Constituție.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

1. Ingerința este prevăzută de lege

Sintagma contestată este cuprinsă în art. 457 alin. (1) CPC, care are rang de lege organică. Prin urmare, ingerința în dreptul de acces la justiție este prevăzută de lege în sens formal. Această condiție este îndeplinită.

2. Ingerința nu urmărește un scop legitim proporțional cu efectele sale

Scopul declarat al normei este respectarea suveranității statelor străine și menținerea bunelor relații diplomatice – valori recunoscute ca legitime de dreptul internațional. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut că imunitatea de jurisdicție urmărește scopul legitim de a respecta dreptul internațional și de a favoriza curtoazia și bunele relații între state (Cudak c. Lituaniei, Marea Cameră, nr. 15869/02, 23 martie 2010, § 60).

Cu toate acestea, sintagma contestată depășește scopul legitim invocat, deoarece extinde regimul de imunitate la toate actele statelor străine, inclusiv la actele jure gestionis – activități private, comerciale sau contractuale – pentru care dreptul internațional cutumiar și convențional contemporan nu mai recunoaște imunitate. Convenția ONU privind imunitățile jurisdicționale ale statelor și bunurilor acestora (2004), la care Republica Moldova este semnatară, prevede expres la art. 10-17 că statele nu beneficiază de imunitate în proceduri privind tranzacții comerciale, contracte de muncă, vătămări corporale sau cauzarea de daune produse pe teritoriul statului forum - https://treaties.un.org/doc/Treaties/2004/12/20041202%2003-50%20PM/CH_III_13p.pdf.

3. Nu există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim în cazul actelor jure gestionis

Atunci când un stat străin acționează ca operator privat – locatar al unui apartament, parte la un contract comercial, angajator în relații de drept privat –, el nu exercită prerogativele suveranității. A-i recunoaște imunitate în aceste cazuri nu servește scopul legitim al respectării suveranității, ci creează un privilegiu nejustificat față de persoanele private cu care statul contractează.

Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în Cudak c. Lituaniei că acordarea imunității fără examinarea naturii concrete a activității – dacă este jure imperii sau jure gestionis – constituie o restricție disproporționată a dreptului de acces la justiție, incompatibilă cu art. 6 § 1 CEDO. Similar, în Oleynikov c. Rusiei (nr. 36703/04, 14 martie 2013, § 68-69), Curtea a statuat

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

că aplicarea imunității absolute fără examinarea naturii comerciale a actului "nu poate fi considerată proporțională cu scopul legitim urmărit" și constituie o violare a art. 6 § 1.

Prin analogie cu aceste principii, sintagma din art. 457 alin. (1) CPC, care nu distinge între actele jure imperii și cele jure gestionis și nu permite instanțelor să examineze natura concretă a actului înainte de a condiția judecata de consimțământul statului pârât, nu prezintă o legătură rațională cu scopul de a proteja suveranitatea în cazul actelor cu caracter pur privat.

4. Există măsuri legislative mai puțin intruzive, la fel de eficiente

Scopul legitim al respectării suveranității statelor poate fi atins prin mijloace care nu blochează complet accesul la justiție al persoanelor private, cum ar fi: (a) aplicarea condiției de consimțământ exclusiv pentru actele jure imperii, cu prezumția că actele jure gestionis nu sunt acoperite de imunitate; (b) implicarea obligatorie a unei autorități ca intermediar pentru transmiterea actelor, fără a condiționa admisibilitatea acțiunii de obținerea consimțământului; (c) aplicarea procedurii de comisie rogatorie pentru notificarea statului pârât, cu posibilitatea continuării judecății în caz de lipsă de reacție. Niciuna dintre aceste alternative nu este la fel de intruzivă pentru dreptul de acces la justiție precum condiționarea absolută prevăzută de sintagma contestată.

5. Ingerința nu este proporțională cu scopul legitim urmărit

Sintagma contestată produce un efect triplu privativ: (i) privează persoana vătămată de dreptul de a intenta acțiunea fără consimțământul statului pârât; (ii) în caz de refuz al consimțământului, nu prevede nicio cale de atac sau procedură alternativă; (iii) în practică, conferă statului pârât posibilitatea de a se sustrage oricărei răspunderi civile pentru prejudiciile cauzate pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în cadrul unor activități strict private.

Reclamanta Valentina Celnacov, a suferit distrugerea apartamentului proprietatea sa în proporție de 80%, pierderea veniturilor din chirie pe o perioadă de peste 3 ani, suferință morală considerabilă – toate ca urmare a neglijenței chiriașului. Daune colaterale considerabile au fost produse și celorlalți reclamanți. Această persoană privată nu a avut niciun raport cu statul român în calitate de subiect de drept public; ea a încheiat un contract de locațiune cu o instituție a statului român care acționa în calitate de operator privat pe piața imobiliară. A condiționa dreptul ei de a obține repararea acestor prejudicii de bunăvoința statului pârât este o ingerință vădit disproporționată.

Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa că dreptul de acces la justiție este un drept fundamental a cărui restrângere trebuie să fie cu adevărat necesară, proporțională și să nu afecteze substanța dreptului. Sintagma contestată nu respectă aceste cerințe.

Prin raportare la art. 6 § 1 CEDO, în interpretarea dată de CEDO în *Al-Adsani c. Regatului Unit* (Marea Cameră, nr. 35763/97, 21 noiembrie 2001), *Fogarty c. Regatului Unit* (nr. 37112/97), și în special *Cudak c. Lituaniei și Oleynikov c. Rusiei*, statele membre ale Consiliului Europei au obligația pozitivă de a se asigura că normele de drept intern privind imunitatea nu produc efectul de a priva persoanele de orice acces la instanță, în special atunci când litigiul privește raporturi

de drept privat. Republica Moldova, ca stat membru al Consiliului Europei și parte la CEDO, este ținută de aceste obligații.

Prin urmare, sintagma "numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv" din art. 457 alin. (1) CPC este neconstituțională în măsura în care se aplică litigiilor privind acte jure gestionis, deoarece: (i) îngrădește accesul la justiție garantat de art. 20 din Constituție; (ii) nu este proporțională cu scopul urmărit, în sensul art. 54 din Constituție; (iii) este incompatibilă cu art. 6 § 1 CEDO, parte integrantă a ordinii juridice moldovenești conform art. 4 din Constituție.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

1. Decizia Curții de Apel Chișinău (irevocabilă) din 24 februarie 2024, dosar nr. 2r-3979/23.
2. Cererea de apel motivată a MAE nr. DMI/RU/045/3934 din 03 aprilie 2026.

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Subsemnatul, avocat Dumitru Pavel, declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale în prezenta sesizare sunt veridice și complete.

Chișinău, 05 iunie 2026

Avocat Dumitru Pavel



⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

8 iulie 2026

municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători
Grefier

Ana Panov
Elena Bolocan și Svetlana Vișcu
Victoria Chirilov

examinând în ședință de judecată publică în limba de stat, cererea reprezentantului intimatei Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei "numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv" din art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (Legea nr. 225/2003), în redacția în vigoare,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Celnacov Valentina, Corcevaia Tatiana, Burcanov Mihail, Lefter Anton, IM „Sun Construcție” S.R.L., Asociația de Coproprietari în Condominiu nr. A0130-0162 împotriva Ambasadei României în Republica Moldova, intervenienți accesorii Lefter Irina, Maxim Auzeac, Victor Celnacov, Ion Clementina Robertina, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM, cu privire la încasarea prejudiciilor cauzate de pe urma incendiului, a dobânzilor de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, -

CONSTATĂ:

Argumentele participanților la proces.

1. La 26 octombrie 2023, reclamantii Celnacov Valentina, Corcevaia Tatiana, Burcanov Mihail, Lefter Anton, ÎM "Sun Construcție" SRL și Asociația de Coproprietari în Condominiu nr. A0130-0162 au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ambasadei României în Republica Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM, solicitând repararea prejudiciilor materiale și morale cauzate de incendiul produs la data de 01 aprilie 2023 în apartamentul transmis în locațiune Ambasadei României prin contractul din 20.12.2022.
2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2025, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată și s-a încasat de la Ambasada României în Republica Moldova în beneficiul Valentinei Celnacov, prejudiciu material cauzat în sumă de 5 620 200 (cinci milioane șase sute douăzeci mii două sute) lei, a venitului ratat, calculat pentru perioada: 01 aprilie 2023 – 24 iunie 2025, în sumă de sumă de 40 500 (patruzeci mii cinci sute) EURO, convertiți în lei moldovenești, conform cursului BNM, la data executării hotărârii, dobândă de întârziere calculată pentru perioada 10 august 2023-24 iunie 2025 în sumă de 1 414 427,27 (un milion patru sute paisprezece mii patru sute douăzeci și șapte,27) lei, a prejudiciului moral în sumă de 30 000 (treizeci mii) lei și taxa de stat în sumă de 50 000 (cincizeci mii) lei. S-a încasat de la Ambasada României în Republica Moldova în beneficiul Asociației de Coproprietari în Condominiu nr. A0130-0162 IDNO: 1007600035367, suma de 1 280 800 (un milion două sute optzeci mii opt sute) lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat, dobândă de întârziere calculată pentru perioada de 3 luni, începând cu data de 11 august 2023 până la 25 octombrie 2023 în sumă de 39 476,71

(treizeci și nouă mii patru sute șaptezeci și șase,71) lei. S-a încasat de la Ambasada României în Republica Moldova în beneficiul Întreprinderii Mixte „Sun Construcție” SRL, IDNO: 100360013565, suma de 320 400 (trei sute două zeci mii patru sute) lei, cu titlu de prejudiciu material cazat, dobândă de întârziere, calculată pentru perioada de 3 luni, începând cu data de 11 august 2023 până la 25 octombrie 2023, în sumă de 9 875,34 (nouă mii opt sute șaptezeci și cinci,34) lei, și taxa de stat în sumă de 9 930 (nouă mii nouă sute treizeci) lei. S-a încasat de la Ambasada României în Republica Moldova în beneficiul lui Corcevaia Tatiana IDNP: _____, suma de 160 200 (o sută șaiszeci mii două sute) lei cu titlu de prejudiciu material, dobândă de întârziere, calculată pentru perioada de 3 luni, începând cu data de 11 august 2023 până la 25 octombrie 2023, în sumă de 4 937,67 (patru mii nouă sute treizeci și șapte,67) lei, și a prejudiciului moral în sumă de 10 000 (zece mii) lei. S-a încasat de la Ambasada României în Republica Moldova, în beneficiul lui Barcanov Mihail, IDNP: _____, suma de 93 200 (nouă zeci și trei mii două sute) lei, cu titlu de prejudiciu material, dobândă de întârziere, calculată pentru perioada de 3 luni începând cu data de 11 august 2023 până la 25 octombrie 2023, în sumă de 2 872,60 (două mii opt sute șaptezeci și doi,60) lei, și a prejudiciului moral în sumă de 10 000 (zece mii) lei. S-a încasat de la Ambasada României în Republica Moldova, în beneficiul lui Lefter Anton, IDNP: _____, suma de 52 150 (cinczeci și două mii o sută cinczeci) lei, cu titlu de prejudiciu material, dobândă de întârziere, calculată pentru perioada de 3 luni, începând cu data de 11 august 2023 până la 25 octombrie 2023, în sumă de 1607,36 (o mie șase sute șapte,36) lei, și a prejudiciului moral în sumă de 10 000 (zece mii) lei. În partea încasării diferenței de prejudiciu moral în beneficiul reclamantei Celnacov Valentina, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

3. Invocând netemeinicia hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2025, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova la 19 decembrie 2025, a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii, cu remiterea cauzei spre rejudecare la instanța de fond într-un alt complet de judecată, în vederea unei examinări complete și obiective a litigiului.
4. *Prin încheierea Curții de Apel Centru din 8 aprilie 2026*, s-a admis cererea depusă de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova cu privire la repunerea în termen a cererii de apel. S-a repus în termen cererea de apel declarată de către Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2025. S-a ridicat de la examinare în ordine de apel cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Celnacov Valentina, Corcevaia Tatiana, Burcanov Mihail, Lefter Anton, IM „Sun Construcție” S.R.L., Asociația de Coproprietari în Condominiu nr. A0130-0162 împotriva Ambasadei României în Republica Moldova, intervenienți accesorii Lefter Irina, Maxim Auzeac, Victor Celnacov, Ion Clementina Robertina, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM, cu privire la încasarea prejudiciilor cauzate de pe urma incendiului, a dobânzilor de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată și se remite în prima instanța pentru întocmirea hotărârii integrale.
5. *Prin încheierea Curții de Apel Centru din 13 mai 2026*, a fost acceptată spre examinare cererea de apel declarată de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24 iunie 2025; s-a intentat procedura de apel în cauza civilă nominalizată.
6. *La 5 iunie 2026, reprezentantul intimatei Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel*, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei "numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv" din art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (Legea nr. 225/2003), în redacția în vigoare, prezentând cererea în formă scrisă. Solicitând admiterea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, ca fiind întemeiată în fapt și în drept. ***Declararea neconstituționalității sintagmei "numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv" din art. 457 alin. (1) CPC***, în măsura în care se aplică litigiilor privind

acte jure gestionis, deoarece: (i) îngrădește accesul la justiție garantat de art. 20 din Constituție; (ii) nu este proporțională cu scopul urmărit, în sensul art. 54 din Constituție; (iii) este incompatibilă cu art. 6 § 1 CEDO, parte integrantă a ordinii juridice moldovenești conform art. 4 din Constituție.

7. În susținerea cererii reprezentantul intimatei Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel a invocat că, prevederile legale contestate produc un efect triplu privativ: (i) privează persoana vătămată de dreptul de a intenta acțiunea fără consimțământul statului pârât; (ii) în caz de refuz al consimțământului, nu prevede nici o cale de atac sau procedură alternativă; (iii) în practică, conferă statului pârât posibilitatea de a se sustrage oricărei răspunderi civile pentru prejudiciile cauzate pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în cadrul unor activități strict private.
8. Scopul legitim al respectării suveranității statelor poate fi atins prin mijloace care nu blochează complet accesul la justiție al persoanelor private, cum ar fi: (a) aplicarea condiției de consimțământ exclusiv pentru actele jure imperii, cu prezumția că actele jure gestionis nu sunt acoperite de imunitate; (b) implicarea obligatorie a unei autorități ca intermediar pentru transmiterea actelor, fără a condiționa admisibilitatea acțiunii de obținerea consimțământului; (c) aplicarea procedurii de comisie rogatorie pentru notificarea statului pârât, cu posibilitatea continuării judecății în caz de lipsă de reacție. Niciuna dintre aceste alternative nu este la fel de intruzivă pentru dreptul de acces la justiție precum condiționarea absolută prevăzută de sintagma contestată.
9. Argumentează reprezentantul intimatei Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel, că sintagma contestată îngrădește accesul la justiție al persoanelor intime prin aceea că, face posibil de a intenta o acțiune judiciară dependentă de voința statului pârât. Dacă statul acreditant refuză consimțământul, autoarea excepției este privată total de orice cale judiciară de reparare a prejudiciului suferit. Aceasta constituie o ingerință directă și gravă în dreptul garantat de art. 20 din Constituție. Sintagma contestată creează o asimetrie structurală: statul pârât devine arbitru propriei sale obligații de a răspunde în justiție, putând bloca orice procedură judiciară prin simpla refuzare a consimțământului. Această inegalitate structurală afectează substanța dreptului la apărare al reclamantilor, garantată de Art. 26 din Constituție. Sintagma contestată, prin efectul său practic de blocare absolută a accesului la justiție în lipsa consimțământului statului pârât, aduce atingere existenței înseși a dreptului de acces la instanță, depășind limitele art. 54 din Constituție.
10. Prin urmare, norma contestată nu îndeplinește cerințele minimale de legalitate și proporționalitate, încălcând standardele constituționale și internaționale. Consideră autorul sesizării că în speță sunt întrunite cumulativ cele patru condiții de admisibilitate.
11. *Reprezentantul intimatei IM „Sun Construcție” S.R.L., avocatul Litvinenco Igor*, a solicitat admiterea demersului lui cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.
12. *Reprezentantul apelantei Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, Nicolae Sorici*, a solicitat respingerea demersului cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Aprecierea instanței.

13. *Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, examinând cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, audiind argumentele participanților la proces, prin prisma materialelor cauzei civile, ajunge la concluzia că cererea dată este întemeiată și urmează a fi admisă, pe motivele ce urmează.*
14. Articolul 12¹ alin. (1) – (5) din Codul de procedură civilă statuează că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se

pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile. (4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

15. Articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova stipulează că Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
16. Completul de judecată reține că, la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015), prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.
17. Potrivit §79-80 din Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.
18. În §82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții strict obligatorii: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
19. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la §82.
20. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a condițiilor strict-obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.
21. Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de

- neconstituționalitate, Colegiul civil constată că, în litigiul dedus judecății sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale. Or, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, constituie anume prevederile *art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova*, în special sintagma: „...numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv”, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.
22. Excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de către o parte implicată în proces, la caz, de către reprezentatul *intimatei/reclamant Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel*, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, din care motive cererea necesită a fi admisă.
23. Colegiul menționează că, cererea cu privire la sesizarea Curții Constituționale, privind verificarea constituționalității normelor de drept citate supra, constituie o prerogativă a părții din proces, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea speței fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, Colegiul judiciar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.
24. Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru concluzionează privitor la admiterea cererii înaintate de reprezentantul *intimatei Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel*, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.
25. În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil,-

DISPUNE :

Se admite cererea înaintată de reprezentantul *intimatei Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel*, cu privire la sesizarea Curții Constituționale, privind excepția de neconstituționalitate.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea înaintată de reprezentantul *intimatei Celnacov Valentina, avocatul Dumitru Pavel*, privind excepția de neconstituționalitate a *art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova*, în partea sintagmei *"numai cu consimțământul organelor competente ale statului respectiv"*.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței, judecător

/semnătura/

Ana Panov

Judecătorii

/semnătura/

Elena Bolocan

/semnătura/

Svetlana Vișcu

Copia corespunde originalului

Judecător

Svetlana Vișcu